

Egy soproni, kinek nevét a Hold egy krátere őrzi

"Jezuita csillagász, tanár Innsbruckban tanult. 1871-től a kalocsai Érseki Főgimnázium fizikatanára volt. 1877-ben szentelték pappá. 1880-1882 között a kalocsai Haynald Observatóriumban Karl Braun tanítványa és asszisztense volt. 1885-ig pozsonyi tanár, ezután 1913-ig a kalocsai Observatórium igazgatója, nyugalomba vonulása után 1917-ig folytatta észleléseit. Kalocsán elsősorban a protuberanciák megfigyelésével foglalkozott, e téren nemzetközi hírnevet szerzett. Különösen jelentősek a protuberanciák mozgási sebességére és alakváltozásaira, valamint a térbeli és időbeli változásaikra vonatkozó adatsorozatai. Észleléseit a Haynald Observatórium Publikációiban, és számos szakfolyóiratban adta ki. Szórványosan üstökös és meteor észleléseket is végzett. Elsőként észlelt spektroszkópiusan egy napkitörést. Foglalkozott meteorológiával, magyarázatot keresett a sztratoszféra kialakulására, valamint a naptevékenység és a felsőléggör összefüggéseire. Számos tudományos társaság választotta tiszteletbeli és vezetőségi tagjai sorába." - írja róla a Tudós lexikon.

Érdeklődése már gyermekkorában megjelent, János bátyjának, aki sok éven át Sopron polgármestere volt, elbeszéléséből azt is tudjuk, hogy Gyula öccse minden derült estén a padlásra felment, hogy a csillagokban gyönyörködjék, ahonnét későn este mindig le kellett őt hozni. A kalocsai obszervatóriumban rendszeres, hosszú időn át tartó pontos megfigyeléseket végzett pl. a napfoltokról. A hazai adatsorok az ő adataival kezdődnek és adnak ezáltal összehasonlítási lehetőséget a ma tudósainak.

A Nap és a Föld mágneses tere között minden pillanatban csata dúl. Ezek a napkitörések a Nap mélyéről erednek. A felszín elérvé láthatóan sötétebb területeket, úgynevezett napfoltokat hoznak létre. A mágneses tevékenység 11 éves ciklus szerint fokozódik és csillapodik. A napfoltok száma a ciklus tetőpontján a legmagasabb, a minimum idején pedig a legalacsonyabb. De mi közünk van mindehhez itt, a Földön, 150 millió kilométeres távolságban? A kutatók csak most kezdik megérteni, hogy ennek a mágneses térnek sokkal jelentősebb hatása lehet, mint gondolták. Elképzelhető, hogy az éghajlat változásaiért is ez a felelős. A Föld történetéből fennmaradt nyomok alapján a naptevékenység változása mérhetően befolyásolja a globális éghajlatot.

Amit a családi feljegyzések róla különösen felemlítenek, az maradt egész életén át jellemző vonása. Nagy volt szerénysége, szolgálatkészsége és igénytelensége. Semmiféle kiváltságot nem kívánt maga számára a szerzetesi életben, amelynek mindenkor épületes és példás kifejezője volt. Előjáróinak nem egyszer kis mesterfogáshoz kellett folyamodni, hogy régi kopott ruháját újjal kicserélhessék. A szabályok értelmében egészségi állapota és magas kora révén ment lett volna egyes dolgoktól. Ő azonban nem akart ezzel se élni. Rendtársai iránt mindig szeretetteljes volt. Nagyon szerette a vidám társaságot, és szellemes ötleteivel és humorával nem egyszer jó kedvre hangolta azt. S ezt a jó kedvét meg őrizte élete végéig, jóllehet hallóképességének majdnem teljes megbénulása az utolsó években hősies próbára tette türelmét, s valóságos remeteéletre kényszerítette őt. (Angehrn Tivadar Stella 1928 MEK)

Emléktáblája a Szentlélek utcában hirdeti: **EBBEN A HÁZBAN LÁTTA MEG 1845. JANUÁR 8-ÁN A NAPVILÁGOT MELYNEK VILÁGHÍRŰ KUTATÓJA LETT.**